TvD: Gelezen 9/7/2025

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Directie Verbruiksbelastingen, Douane en Internationale aangelegenheden

Persoonsgegevens

nota

Warmtebedrijven en energiebelasting

Datum
30 juni 2025

Notanummer
2025-0000185122

Bijlagen
1. Brief aan TK
2. Onderzoek Trinomics &
3. Nota 11 februari jl.
4. Motie Van Dijk c.s.

Aanleiding

- In de motie Van Dijk c.s. (bijlage 4) is het kabinet verzocht inzicht te geven in de impact van fiscale maatregelen op de bedrijfsvoering van warmtebedrijven en investeringen in verduurzaming, en z.s.m. te verkennen hoe negatieve effecten kunnen worden weggenomen of verzacht. We hebben Trinomics en BlueTerra de opdracht gegeven onderzoek naar de impact te doen. Het onderzoek is afgerond op 25 juni jl. (bijlage 2) en dient cf. de afspraken over openbaarmaking binnen twee weken na oplevering aan de TK te worden aangeboden. Daarbij wordt in bijgevoegde brief (bijlage 1) bericht over de effecten van de energiebelasting (EB) en veranderende wetgeving voor de warmtesector op warmtebedrijven en of de negatieve effecten kunnen worden weggenomen of verzacht.
- Gedurende 2024 hebben verschillende warmtebedrijven bij KGG, BD en FIN aandacht gevraagd voor de toepassing van de stadsverwarmingsregeling in de EB in geval van calamiteiten en de vervanging van warmtebronnen. Op 11 februari jl. heeft u een nota ontvangen over onze verkenning naar aanpassing van de regeling (bijlage 3). De TK wordt in bijgevoegde brief geïnformeerd over de uitkomsten van de verkenning.

Beslispunten

Akkoord
Akkoord.

- We vragen uw akkoord op verzending van het onderzoek en bijgevoegde brief aan de TK. Indien u akkoord bent, kunt u de brief ondertekenen.
- We vragen uw akkoord op het openbaar maken van voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Kernpunten

- In de periode 2023-2030 neemt de EB op aardgas toe. Warmtebedrijven merken de tariefverhogingen bij het gebruik van aardgas in ketels. En bij het aardgas dat zij gebruiken in warmtekrachtkoppelingen (WKK's) ontstaan EB-kosten vanwege de stapsgewijze beperking van de inputvrijstelling.
- De ruimte die warmtebedrijven hebben om de hogere EB-kosten door te berekenen aan huishoudens wordt bepaald door regelgeving voor maximumwarmtetarieven. Warmtebedrijven mogen huishoudens niet méér rekenen dan de maximumtarieven, die de ACM vaststelt vanwege de monopoliepositie van warmtebedrijven.
- Op dit moment geldt daarvoor het "niet meer dan anders"-principe (NMDA-principe). Hierbij is het maximumwarmtetarief gekoppeld aan de kosten van verwarming met een eigen cv-ketel, inclusief de EB (d.w.z. de (duurste) eerste en tweede schijf).

- In het wetsvoorstel Wet collectieve warmte (Wcw) waar de TK op 3 juli over stemt, wordt stapsgewijs het NMDA-principe vervangen door een kostengebaseerde tariefregulering; daarin kunnen EB-verhogingen bij warmtebedrijven worden doorberekend aan huishoudens. Tot die tijd kunnen EB-verhogingen beperkt of niet worden doorberekend.
- Daarbij moet worden opgemerkt dat warmtebedrijven profijt hebben van de manier waarop ze de EB in rekening mogen brengen bij huishoudens. Het EB-tarief waar huishoudens mee te maken hebben, en dat warmtebedrijven in hun warmtetarieven mogen rekenen, is namelijk significant hoger dan het gemiddelde EB-tarief dat het overgrote deel van de warmtebedrijven zelf betaalt over hun aardgasverbruik vanwege de degressieve tariefsystematiek. Door de EB-wijzigingen wordt het verschil tussen de inkomsten en de EB-kosten kleiner. Daardoor kunnen warmtebedrijven een kleiner deel van hun overige kosten dekken met het verschil tussen enerzijds wat zij aan EB-tarief kunnen rekenen aan klanten via het warmtetarief en anderzijds het lagere gemiddelde EB-tarief dat zij betalen over hun eigen aardgasverbruik.
- Om de impact van de EB-wijzigingen op warmtebedrijven te beoordelen zoals de motie Van Dijk c.s. verzoekt, zijn de EB-wijzigingen en de warmtetariefsystematiek in samenhang beschouwd.
- Uit het onderzoek blijkt dat in de periode 2023-2027:
  - de EB-wijzigingen voor 75% van de warmtenetten neutraal of zelfs positief uitpakken. Dit komt doordat eerdere EB-tariefverhogingen in de eerste en tweede schijf via het NMDA-principe warmtebedrijven in de komende jaren meer ruimte geven om hogere warmtetarieven te hanteren; de EB-kostenstijging voor deze warmtebedrijven is lager dan deze extra ruimte; en
  - 19% van de sector een negatieve impact ervaart en 6% een significant negatieve impact. Warmtenetten met de meest substantiële kostenstijging zijn vaak netten waar het rendement vóór de EB-maatregelen al onder druk stond. Daarnaast zijn dit netten waar het vermijden van kostenverhogingen lastig is omdat verduurzaming complex is en tijd kost.
- In de periode 2027-2030 nemen vooral de kosten voor warmtenetten met een WKK toe. Maar ook dan blijft het voor meer dan 50% van de bedrijven zo dat de EB-wijzigingen neutraal of positief uitpakken.
- De warmtenetten met negatieve impact kunnen niet gericht worden geholpen in de EB (zie nader onder 'Toelichting').
- Op een ander onderdeel in de EB zien we wel mogelijkheden om de warmtesector fiscaal tegemoet te komen, namelijk de door de sector gevraagde aanpassingen van de stadsverwarmingsregeling in geval van calamiteiten en de vervanging van warmtebronnen:
  1. Vanaf 2026 wordt geregeld dat de gunstige degressieve tariefsystematiek ook toegepast mag worden in het geval door een calamiteit tijdelijk niet kan worden voldaan aan het zgn. duurzaamheidsvereiste. Voor deze uitbreiding is geen dekking nodig.
  2. Daarnaast zou in de EB geregeld kunnen worden dat de gunstige degressieve tariefsystematiek ook toegepast mag worden als een warmtebron wordt vervangen; tot nu toe werd dan het (hoogste) tarief van de eerste en tweede schijf aardgas toegepast. Voor dekking is € 8 mln. per jaar nodig. Dit maakt onderdeel uit van de augustusbesluitvorming.

Toelichting

- In veel gevallen bezitten warmtebedrijven zowel warmtenetten waar het rendement verbetert als warmtenetten waar het rendement verslechtert.

- We hebben drie maatregelen in de EB verkend op doeltreffendheid en doelmatigheid om de effecten van de EB-maatregelen weg te nemen of te verzachten: (1) een generieke verlaging van de EB-tarieven op aardgas, (2) een aanpassing van de beperking van de inputvrijstelling elektriciteitsopwekking en (3) een nieuwe bijzondere regeling voor warmtebedrijven in de EB.
  - Voor elk van de maatregelen geldt dat ze van generieke aard zijn terwijl de kostenstijging bij een specifiek deel van de warmtesector optreedt.
  - Daarbij komt dat aanpassingen ten koste gaan van het oorspronkelijke doel van de EB-maatregelen.
  - Voor een nieuwe bijzondere regeling geldt daarnaast dat deze extra complexiteit met zich brengt en – als deze al uitvoerbaar zou zijn – in elk geval niet de komende jaren is in te voeren, terwijl de betreffende bedrijven juist de komende jaren de extra kosten niet kunnen doorrekenen.
- Daarnaast heeft KGG verkend of wijziging van de huidige tariefregulering uitvoerbaar is en of dit doeltreffend en doelmatig kan zijn om warmtebedrijven (deels) toch in staat te stellen om de hogere EB-kosten bij huishoudens in rekening te brengen. Dit zou in elk geval niet vóór 2027 tot hogere maximumwarmtetarieven kunnen leiden, behoeft nader onderzoek, wordt door KGG niet doelmatig geacht vanwege de ongerichtheid ervan (wat ons betreft wel meer gericht dan de fiscale opties), en zou ertoe leiden dat alle huishoudens aan een warmtenet kunnen worden geconfronteerd met hogere warmtetarieven wat ingaat tegen de wens van de TK.
- N.a.v. signalen van warmtebedrijven in 2024 over de stadsverwarmingsregeling hebben we twee aanpassingen van de regeling verkend en voorbereid. De uitbreidingen voorkomen dat warmtebedrijven worden geconfronteerd met substantieel hogere EB-kosten in geval van calamiteiten en de vervanging van warmtebronnen die onder de regeling vallen. Die hogere kosten zouden tijdelijk kunnen leiden tot hogere warmtetarieven. Omdat de tweede uitbreiding gepaard gaat met een budgettaire derving (€ 8 mln.) hebben we deze aangemeld voor de klimaatbesluitvorming afgelopen voorjaar, maar de beslissing is doorgeschoven naar augustus.

Communicatie
Uw woordvoerder is aangehaakt.

Politiek/bestuurlijke context
De TK stemt op 3 juli over het wetsvoorstel Wcw.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.